

RADENIE PREVODOVÝCH STUPŇOV

Aby sme čo najlepšie využili výkon motora je potrebné preraďovať rýchlostné stupne. Po rozjazde, tak ako sa zvyšuje rýchlosť jazdy (motor začne pracovať na vyššie otáčky), radíme postupne na vyššie prevodové stupne. Radenie vykonávame rýchlo, aby príliš neklesli otáčky motora. Jedným pohybom radiacej páky vieme preraďiť len o jeden prevodový stupeň, preskočiť niektorý rýchlostný stupeň nie je možné.

Dnešné motocykle sú vybavené päť alebo šesťstupňovou prevodovkou, niektoré, špeciálne ťažké stroje, majú aj spiatocku. Neutrál sa nachádza medzi prvým a druhým rýchlostným stupňom (obr. 1). Niektoré prevodovky môžu byť vybavené tzv. „vyhľadávačom neutrálu“. Ak motocykel stojí, v prevodovke sa nedá zaradiť z prvého rýchlostného stupňa nič iného, len neutrál. Ak má motocykel takéto zariadenie, je lepšie pred zastavením preraďiť na prvý prevodový stupeň, po zastavení len pohneme páčkou smerom hore. Prevodovka zaradií iba neutrál.

V užívateľskej príručke motocykla výrobcovia uvádzajú rozpätie rýchlosti, alebo otáčky daného typu motora, pri ktorom môžeme bezpečne preraďovať rýchlostné stupne smerom hore aj dole. Keď preraďíme v nesprávnom okamihu môžeme tým poškodiť motor, alebo spôsobiť dopravnú nehodu (môžeme dostať šmyk). Neskorým prerađením na vyšší prevodový stupeň, po prekročení horného rýchlostného limitu, alebo otáčok motora môžeme poškodiť motor. Ak preraďíme príliš skoro na nižší prevodový stupeň (príliš vysoká rýchlosť alebo otáčky), môže dôjsť k pretočeniu motora a jeho následnému poškodeniu alebo poškodeniu prevodovky.

Obr. 1 –Schéma radenia šesťstupňovej prevodovky motocykla

RADENIE NA VYŠŠIE PREVODOVÉ STUPNE

Postup radenia na vyššie prevodové stupne, teda „hore“.

- o Ľavou rukou rýchlo stlačíme páčku spojky a takmer súčasne pravou rukou uberieme plyn.
- o Ľavú nohu vsunieme pod radiacu páku a plynule nadvihňeme smerom hore (obr. 2).
- o Po uvoľnení tlaku na radiacu páku ihneď opatrne uvoľníme spojku a pomaly pridávame plyn.

Obr. 2 - Výrazom hore, je všeobecne myslené preraďenie na vyšší prevodový stupeň. Zhodou okolností sa u motocyklov radí vyšší prevodový stupeň skutočne posunutím radiacej páky smerom hore.

Pri opačnom postupe teda pridaním plynu a rýchlym pustením spojky, hrozí poškodenie motocykla vpred, prípadne nadvihnutie predného kolesa. Rýchlostné stupne neradíme v zákrute, došlo by krátkodobu k prerušeniu hnacej sily a zmene odstredivej sily. Pri prevode z 1 na 2 rýchlostný stupeň si skontrolujeme, či sa nerozsvietila kontrolka neutrálu. Pokiaľ áno, nadvihňeme radiacu páku ešte raz a dôraznejšie.

Pri preraďovaní prevodových stupňov všeobecne platí : Pri vysokých otáčkach motora (motor pracuje hlučnejšie) preraďujeme nahor na vyšší rýchlostný stupeň. Pri nízkych otáčkach motora (tupší zvuk motora) preraďujeme na nižší rýchlostný stupeň.

RADENIE NA NIŽŠIE PREVODOVÉ STUPNE

Ak začnú otáčky motora klesať, napr. pri spomaľovaní alebo pri jazde do stúpania, preraďujeme nadol, na nižší prevodový stupeň.

Postup radenia na nižšie prevodové stupne (tzv. podradenie):

- o Uberieme pravou rukou plyn a stlačíme páku spojky.
- o Radiacu páku posunieme ľavou nohou smerom dole (obr. 3).
- o Po uvoľnení tlaku na radiacu páku opatrne uvoľníme spojku, aby zbrzdzenie motocykla nižším prevodovým stupňom nebolo príliš náhle.
- o Temer zároveň pridávame plyn, teda len pokiaľ to situácia vyžaduje, napr. pri stúpaní

Obr. 3 - Pred zaradením nižšieho prevodového stupňa je dobré pri vypnutej spojke pridať plyn („medzi plyn“), aby sa vyrovnali otáčky motora a prevodovky.

Na celý tento manéver si ponechávame dostatok času a miesta. Nikdy neradíme v zákrute. Pri podradení z vyššej rýchlosti, podradení o viac prevodových stupňov, alebo pri chybnom preradení (namiesto vyššieho rýchlostného stupňa zaradíme nižší prevodový stupeň) a pri neopatrnom uvoľňovaní spojky, môže prísť dôsledkom zablokovania zadného kolesa ku šmyku a následnému pádu. Niektoré motocykle sú vybavené systémom (Antihoppingová spojka), ktorý zabraňuje zablokovaniu zadného kolesa v týchto situáciách a minimalizuje tak nebezpečenstvo šmyku.

Naspäť

Ďalej